

KDV iade kontrol raporlarında karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri

Barış Doğan

I. Giriş

27.01.2010 tarihinde yayımlanan 53 Numaralı KDV Sirküleri ile KDV iade taleplerinde bazı belgelerin elektronik ortamda alınması ve değerlendirilmesi hakkında açıklamalar yapılarak KDV iade taleplerine ilişkin uygulamalarda köklü değişiklikler yapılmış ve "KDV İadesi Risk Analizi Projesi" uygulanmaya başlanmıştır.

KDV iade talepleri ile ilgili olarak sirküler yayınlanmadan önce vergi dairesine elden teslim edilen indirilecek KDV listesi, yüklenilen KDV listesi, satış faturaları listesi ve gümrük çıkış beyannameleri listesi internet vergi dairesi üzerinden gönderilmeye başlanmıştır.

Uygulama yürürlüğe girmeden önce mükellefler bahsi geçen listeleri kağıt ortamında hazırlamakta ve bir CD ile vergi dairesine sunmaktaydı. Vergi dairelerinin listeleri kontrol etmesi çok fazla zaman ve emek aldığı için iade süreci uzamakta, mükellefler kullanamadıkları iadeler nedeniyle finansal planlama açısından sıkıntılar yaşamaktaydı. Ayrıca vergi dairelerinde uygulama birliği olmaması da hem mükellefler açısından hem de vergi daireleri açısından problemler yaratmaktaydı.

Sirkülerde de belirtildiği üzere vergi dairelerinin kırtasiyecilikten ve bir kısım formalitelerden kurtarılması, iade işlemlerine hız kazandırılması, KDV iade işlemleri açısından asgarî bir standart getirilmesi ve uygulama birliğinin sağlanması amacıyla söz konusu proje hazırlanmış ve uygulanmaya başlanmıştır.

Projede iade taleplerinin hızlı bir şekilde yerine getirilmesi amaçlanmıştır. Peki proje son haliyle bu işlevini yerine getirmekte midir?

Sirküler ilk yayımlandığında mükellefler açısından en büyük problemin sisteme yüklenmesi istenen listelerin hazırlanması aşamasında yaşanacağı öngörülmüştü. İndirilecek KDV listeleri çok ayrıntılı istenmekte, yüklenilen KDV listelerinde ise birçok mükellef tarafından uygulanan KDV iade hesap tablosu uygulamasından vazgeçilerek iade edilecek KDV'yi oluşturan tutarların hangi faturalardan oluştuğunun ayrıntısı istenmekteydi. İade talebinde bulunan mükellefler bahsi geçen listeleri oluşturmak için ciddi zaman ve emek harcadı. Bazı firmalar uygulamaya entegre olabilmek için muhasebe sistemini bile değiştirdi. Listelerin hazırlanması ve sisteme yüklenmesi işlemlerini başarıyla yapan mükellefler asıl sürprizi listelerin sistem tarafından kontrol edilmesi sonucunda oluşturulan KDV İadesi Kontrol Raporları'nda (bundan sonra rapor olarak anılacaktır) yer alan sonuçları gördüklerinde yaşadılar. Raporlarda oldukça ayrıntılı analizler yapılmış ve sonuçlar mükelleflere bildirilerek KDV İadesi Kontrol Raporu'nda yer alan sorunlar çözülmeyen iade taleplerinin yerine getirilemeyeceği ifade edilmişti.

Raporlar 4 bölümden oluşmaktadır.

- Tablo 1
- Tablo 2
- Genel Esaslar Kontrol Bölümü (GEK)
- Özel Esaslar Kontrol Bölümü (OEK)

Yazımızın bundan sonraki bölümünde KDV İadesi Kontrol Raporları'nda sıklıkla karşılaşılan ve mükellefler açısından en çok problem yaratan hususlara değinilmiştir.

II. Tablo 1

Tablo 1 bölümünde iade talebinde bulunan mükelleflere ait genel bilgiler bulunmaktadır.

III. Tablo 2

Tablo-2/c vergi incelemesine sevk edilen veya hâlihazırda vergi incelemeleri devam eden mükellefler

Bu bölümde indirilecek ve yüklenilen KDV listelerinde yer alan ve doğrudan mal ya da hizmet alımında bulunan firmaların (bundan sonra birinci alt firma olarak anılacaktır) mal ya da hizmet alımında bulunduğu ikinci kademe alt firma konumundaki firmalardan sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleyenler veya düzenleme şüphesiyle incelemeye sevk edilenler listelenmektedir.

Sorunun çözülmesi aşamasında vergi daireleri arasında bir uygulama birliği bulunmamaktadır. Bazı vergi daireleri problemin çözülmesi için 84 Seri Numaralı KDV Genel Tebliği kapsamında özel amaçlı YMM raporu istemekte ve iade talebinde bulunan firmanın birinci alt firmadan yapmış olduğu alımlara ilişkin ödemelerini tebliğin müteselsil sorumluluğa ilişkin III/1.1. bölümünde belirtildiği şekilde yapıldığının belgelenmesini istemektedirler. Bazı vergi daireleri ise birinci alt firmadan olan alımlar belli bir tutarın üstünde ise bu alımlara isabet eden KDV'yi iade etmemektedir. Söz konusu uygulamanın hukuki bir dayanağı bulunmamakla birlikte, vergi daireleri tarafından alınan idari bir karar olduğu ifade edilerek mükellef mağdur duruma düşürülmektedir.

84 Seri Numaralı KDV Tebliği'nin "II. Özel Esaslar" bölümünün 3.1.2 kısmında iade talebinde bulunan mükellefin, haklarında sahte veya muhteviyatı itibari ile yanıltıcı belge düzenleme dışında olumsuz tespit veya sahte veya muhteviyatı itibari ile yanıltıcı belge kullanma raporu bulunanlardan alışlarına ilişkin ödemelerini söz konusu tebliğin müteselsil sorumluluğa ilişkin (III/1.1.) bölümünde belirtildiği şekilde yaptıklarını tevsik etmeleri halinde iade talepleri için genel esasların uygulanacağı açıkça ifade edilmiştir.

Tebliğdeki ifadelerden de anlaşılacağı gibi söz konusu durumlarda iade talebinde bulunan mükellefin birinci alt firmadan olan alışlarına ilişkin ödemelerini tevsik etmesinin sorunun çözümünde yeterli görülmesi gerekmektedir. Bu tutarların bloke edilerek bekletilmesi 84 Seri Numaralı KDV Genel Tebliği'ndeki düzenlemelere uygun bir uygulama değildir.

IV. Genel esaslar kontrol bölümü (GEK)

A. GEK06 Alt mükelleflerin fatura beyan tutarlılığı kontrolü

Bu bölümde iade talebinde bulunan mükelleflerin indirilecek ve yüklenilen KDV listelerinde yer alan firmalar ile beyan tutarsızlığının olup olmadığı listelenmektedir. Söz konusu kontrol alt firmaların iade talep eden firmaya düzenlediği faturalar ile ilgili dönem KDV beyannamesinde beyan ettiği tutarlar karşılaştırılarak yapılmaktadır. Aynı bölümde ayrıca birinci alt firmanın BA formundan hareketle mal ya da hizmet alımında bulunduğu ikinci kademe alt firmasından yaptığı alımlara ilişkin beyan tutarsızlıkları varsa bunlar da listelenmektedir.

Vergi daireleri hem birinci alt firmalarla hem de ikinci alt firmalarla olan problemler için iade talebinde bulunan mükelleften izahat istemekte ya da duruma ilişkin düzeltme yapmasını beklemektedir.

Raporlarda çıkan bu problemin başlıca nedeni iade talep eden mükelleflerin indirilecek ve yüklenilen KDV listelerini hazırlarken fatura tarihi sütununa faturanın üzerindeki tarihi değil ilgili faturanın muhasebe kayıtlarına işlendiği tarihi yazmış olmasıdır. Örneğin Nisan dönemine ait bir faturayı Haziran döneminde indirim konusu yapan bir mükellef fatura tarihi sütununa faturayı kayıtlara aldığı Haziran döneminden bir tarih yazdığı anda sistem alt firmanın Nisan ayında düzenlemiş olduğu faturayı Haziran dönemindeki beyanı ile karşılaştırmakta ve sonuç olumsuz olduğu için raporda listelenmektedir. Bu nedenle indirilecek ve yüklenilen KDV listeleri hazırlanırken fatura tarihi sütununda mutlaka faturanın üzerindeki düzenleme tarihi yazılmalıdır.

Bu problemlerin raporda listelenmesinin bir başka nedeni de, birinci alt firmaların ya da ikinci alt firmaların normal faaliyeti dışındaki işlemlerden elde ettiği arızı gelirlere ait KDV'yi KDV beyannamesinin ilave edilecek KDV satırında göstermesidir. Örneğin mermer satışı faaliyeti ile iştigal eden bir mükellefin müşterisine 1.000 TL'lik demirbaş satışı yapmış olduğunu, bu satışa ilişkin KDV'yi KDV beyannamesinin ilave edilecek KDV satırına eklediğini ve ilgili dönemde başka satışının olmadığını varsayalım.

Sistem iki firmanın beyan tutarlılığını sorgularken mermer satışı yapan firmanın KDV beyannamesinde "Tevkifat Uygulanmayan İşlemler" satırındaki beyanı ile demirbaşı alan firmanın indirim konusu yaptığı KDV'yi karşılaştırmaktadır. Mermer satışı yapan firmanın ilgili dönemde başka satışı olmadığı için ve demirbaş satışına ilişkin KDV'yi "ilave edilecek KDV" satırında beyan ettiği için "Tevkifat Uygulanmayan İşlemler" satırındaki hesaplanan KDV'si (0) olacak fakat demirbaşı alan firmanın "indirilecek KDV" satırında 1.000 TL'lik alım görünecektir.

Sistem birbirinden farklı olan bu iki satırı karşılaştırmakta ve mermer satışı yapan firmanın ilgili dönemde 1.000 TL'lik eksik beyanda bulunduğunu listelemektedir. İade talebinde bulunan mükellef beyan tutarsızlığının nedenini tespit edebilmek ve vergi dairesine izahat yapabilmek için alt firmaya dönmekte ve alt firmanın işlemlerini sorgulamak zorunda kalmaktadır. Bu durum hem iş yükünü arttırmakta hem de iade sürecini uzatmaktadır. Bu nedenle bu yönde bir sorgulama yaparken satışı yapan firmanın KDV beyannamesindeki "Toplam Katma Değer Vergisi" satırının dikkate alınması uygun olacaktır.

Söz konusu sorgulamada alt firmalar ile beyan tutarsızlığı çıkmasının bir başka nedeni de alım yapılan firmanın vergi numarasının indirilecek veya yüklenilen KDV listelerinde yanlış yazılmış olmasıdır. Vergi numarası yanlış yazıldığı için sistem iade talebinde bulunan mükellefin alımları ile asıl alım yapılan firmanın değil başka bir firmanın beyanını karşılaştırmakta ve raporda beyan tutarsızlığı olarak listelemektedir. Bu nedenle listelerin en doğru şekliyle hazırlanması büyük önem arz etmektedir.

Diğer taraftan birinci alt firma ile ikinci alt firma arasındaki beyan tutarsızlığının giderilmesinin iade talep eden mükelleften istenilmesi doğru bir uygulama değildir. Zira, iade talep eden mükellefin ikinci alt firma ile bir bağlantısı yoktur. Esasen 84 Seri Numaralı KDV Genel Tebliği düzenlemelerine göre bu durum bir olumsuz tespit de değildir ve iade sürecini etkilememesi gerekir. Vergi dairelerinin bu tür olumsuzlukları ikinci alt firmanın vergi dairesine sorarak çözmesi daha uygun bir yol olacaktır.

B. GEK07 Yüklenilen KDV listesindeki faturaların tarih kontrolü

Bu bölümde yüklenilen KDV listesinde yer alan faturaların, iade hakkı doğuran işleme ilişkin satış faturasından sonra olup olmadığı kontrol edilmektedir.

İhracat işlemleri ile ilgili olarak beyandan sonra, diğer bir ifade ile ihracatın gerçekleşmesini müteakip yapılan ödemelere ilişkin yüklenilen ve indirim yoluyla giderilemeyen vergilerin iadesi mümkün bulunmaktadır.¹

Örneğin iş makinesi teslimi yapan bir firmanın iade hakkı doğuran bir işlem kapsamında sattığı bir ürünün eksik bir parçasını temin edip müşteriye daha sonra teslim etmesi durumunda alış faturaların tarihleri satış faturalarının tarihlerinden sonra olacaktır. Sonradan gelen bu eksik parça daha önce satışı gerçekleştirilen ürünle alakalı olduğu için bu parçalara ilişkin yüklenilen KDV iade konusu yapılabilmektedir.

Bahsi geçen örnekteki gibi durumlar pratikte çok sık karşımıza çıkmamaktadır. İade taleplerinde karşılaşılan genel durum yüklenim faturasının satış faturasından önce olmasıdır. Yine de yüklenilen KDV listesinde yer alan ve en son tarihli satış faturasından sonra düzenlenmiş bir fatura varsa bu faturalara ilişkin yukarıda bahsettiğimiz örnekteki gibi kabul edilebilir bir açıklama yapılabiliyorsa vergi dairesi bu konudan dolayı oluşan listelemede herhangi bir problem çıkarmamaktadır.

C. GEK08 Alt mükelleflerin faturalarının belge basım bilgileri kontrolü

Vergi Usul Kanunu'na göre mükellefler faturaları kullanmadan önce Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilen anlaşmalı matbaalara bastırmak veya basım hizmeti anlaşmalı matbaalar dışındaki yerlerden alınıyorsa bu faturaları noterlerde tasdik ettirmek zorundadırlar.

Matbaa işletmecilerinin basım ve dağıtımını yaptıkları belgelere ilişkin olarak bilgi formu düzenlemeleri ve formu Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen esaslara uygun olarak elektronik ortamda internet üzerinden gönderme zorunluluğu bulunmaktadır.²

¹ İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 04.03.2008 tarih ve KDV.MUK.B.07.1.GİB.4.34.17.01.11.2104 sayılı muktezası

² Vergi Usul Kanununun Mükerrer 257. maddesine istinaden çıkarılan Vergi Usul Kanunu Uyarınca Vergi Mükellefleri Tarafından Kullanılan Belgelerin Basım ve Dağıtım Hakkında Yönetmelik

Bu bölümde İndirilecek ve Yüklenen KDV listelerinde yer alan firmalar tarafından düzenlenen faturalara ait belge basım bilgilerinin veri ambarında olup olmadığı kontrol edilmektedir. Problemler genellikle fatura seri numaralarının ya da fatura numaralarının listelere yanlış girilmesinden kaynaklanmaktadır. Seri numarası yanlış girilen fatura veri ambarında görünmediği için bu kısımda listelenmekte ve mükelleften açıklama yapması istenmektedir. Ayrıca matbaa işletmecilerinin faturaların belge basım bilgilerini Maliye Bakanlığı'na bildirme zorunluluğu 01.04.2005 tarihinden sonra yürürlüğe girdiği için bu tarihten önce basılan ve indirilecek ve yüklenen KDV listelerinde yer alan faturalarda sistem tarafından listelenmektedir.³ Vergi daireleri problem yaratan durumlar için faturaların fotokopilerini istemekte ya da mükelleften izahat beklemektedir. Sahte ya da yanıltıcı bir belge bulunmaması durumunda mükelleflere bu bölüm ile ilgili ayrıca bir sorgulama yapılmamaktadır.

D. GEK09 Yüklenen KDV listesi mükerrer fatura kontrolü

Bu bölümde yüklenen KDV listesinde yer alan faturaların önceki dönemlerde verilen yüklenen KDV listelerinde olup olmadığı kontrol edilmekte ve bir faturada yer alan KDV'nin mükerrer iade alınmasının önüne geçilmektedir.

İade edilecek KDV tutarının hesaplanmasında genel mantık öncelikle iade hakkı doğuran işlemin bünyesine giren KDV tutarının hesaplanmasıdır. Bu tutara genel gider ve sabit kıymet alımları nedeniyle yüklenen vergiler de eklenebilmektedir. Dolayısıyla bir fatura ile alınan mal ya da hizmetin çeşitli dönemler itibarıyla iade konusu yapılmasında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken husus faturada yer alan KDV tutarından daha fazla KDV'nin iade konusu yapılmamasıdır. Bu nedenle bir dönemin yüklenen KDV listesi hazırlanırken önceki dönemlerde hazırlanan yüklenen KDV listeleri varsa bu listelerdeki fatura bilgileri kontrol edilmeli ve mükerrer yüklenen KDV'lerin olması durumunda düzeltme işlemi yapılmalıdır.

E. GEK12 KDV beyannamesi ile GÇB tutar kontrolü

Bu bölüm iade hakkı doğuran işlemlerden biri olan "Mal İhracatı" ile ilgilidir. Faturada yer alan döviz cinsinden toplamın tutarın malın yurtdışı edildiği tarihteki (fiili ihraç tarihi) TCMB döviz alış kuru ile çarpılması sonucunda oluşan tutarın KDV beyannamesinde yer alan Tam İstisna Kapsamına Giren İşlemler bölümündeki "Mal İhracatı" satırında beyan edilen tutar ile uyumlu olup olmadığı kontrol edilmektedir.

Beyan edilen tutarlarda herhangi bir uyumsuzluk olması durumunda uyumsuzluğun nedeninin izah edilmesi ya da durumun düzeltilmesi gerekmektedir.

Söz konusu durumun önüne geçmek için gümrük çıkış beyannamelerinin fiili ihraç tarihleri VEDOP sisteminden kontrol edilmeli ve KDV beyannamesi hazırlanırken sistemde yer alan fiili ihraç tarihlerindeki döviz kurlarına göre istisna tutarı beyan edilmelidir.

Öte yandan sistem ihracatlarla ilgili başka kontroller de yapmaktadır. İhracat faturası tarihi fiili ihraç tarihinden sonra ise uyumsuzluk raporda listelenmektedir. Sistem ayrıca kendi veritabanında bulunan gümrük çıkış beyannamelerindeki döviz tutarını ve fatura toplam tutarını sisteme yüklenen gümrük çıkış beyannameleri listesi ile karşılaştırmakta ve herhangi bir uyumsuzluk olması durumunda mükellefe bildirmektedir. Gümrük çıkış beyannameleri listesi hazırlanırken bu tür karşılaştırmaların yapılacağı dikkate alınmalı ve listeler hazırlanırken bu ölçütlere göre hazırlanmalıdır.

F. GEK21 Gümrük giriş beyannamesi (GGB-İthalat) kontrolü

KDV Kanunu'nun 10. maddesinde vergiye doğuran olay açıklanırken ithalatta KDV'nin, Gümrük Kanunu'na göre gümrük vergisi ödeme mükellefiyetinin başlaması ile, gümrük vergisine tabi olmayan işlerde ise gümrük beyannamesinin tescili ile doğduğu ifade edilmektedir.

İthalat işlemi yapan firmalar gümrük giriş beyannamelerine ilişkin bilgilerini gümrük idaresinden alınmış kullanıcı kodu yardımı ile birlikte gümrük bilgisayar sistemine girmek zorundadırlar.⁴

Dökümü alınmış ve beyan sahibi tarafından imzalanmış gümrük giriş beyannamesi ve ekleri gümrük kabul memuruna verilmekte, gümrük kabul memuru beyannameyi ekrana çağırarak özet beyan ve taşıma senedi

³ 347 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği

⁴ Bilgisayar Sistemi Bulunan Gümrük İdarelerince Yürütülecek İşlemlere İlişkin Yönetmelik'in 14. Maddesi

bilgileri de dahil olmak üzere, ekran bilgileri ile kendisine verilen beyanname ve eklerindeki bilgileri karşılaştırmaktadır. Karşılaştırma sonucunda, bilgilerin aynı ve eklerin de beyan edildiği sayıda olduğunu tespit eden gümrük kabul memuru beyanname ve eklerini teslim alarak bilgisayarda tescil onayını yapmaktadır.⁵

İade talebinde bulunan mükellefler indirilecek ve yüklenen KDV listelerini hazırlarken ithalat sırasında ödedikleri KDV'leri de ilgili ithalatın fatura tarihi, fatura numarası, gümrük giriş beyanname numarası gibi ayrıntılı bilgilerini vererek listelemek zorundadırlar.

Bu bölümde sistem ithalatta ödenen KDV'lere ait gümrük giriş beyannamelerinin bilgilerini kendi veritabanında yer alan bilgilerle karşılaştırmakta, gümrük giriş beyannamesinin mükellefe ait olup olmadığına ve iade talep edilen dönem öncesinde kapanıp kapanmadığına yönelik bir kontrol yapmaktadır. Kontrol sonucunda mükellefe ait olmayan ya da kapanmayan gümrük beyannameleri listelenerek mükelleften izahat talep edilmektedir.

İade talebinde bulunan mükelleflerin ithalat işlemi sırasında ödedikleri KDV'yi gümrük vezne alındılarına ya da ödeme makbuzlarına istinaden indirim ve yüklenim konusu yapmalarında bir sakınca bulunmamaktadır. Mükellefler burada ithalat işlemlerinin gümrük komisyonu hizmeti veren firma tarafından tamamlanıp tamamlanmadığını ve işlemlerin gümrük kabul memuru tarafından sonlandırılıp sonlandırılmadığının kontrol etmek durumundadır. Ayrıca gümrük giriş beyannamelerine ait bilgilerin listeye doğru girilmesi de dikkat edilmesi gereken bir başka konudur.

G. GEK10 indirilecek KDV listesi ile bu döneme ait indirilecek KDV kontrolü

Bu bölümde iade talebinde bulunan mükellefin KDV beyannamesinin "bu döneme ait indirilecek KDV" satırında yer alan rakam ile sisteme yüklediği indirilecek KDV listesinde yer alan faturalara ait toplam KDV tutarları karşılaştırılmaktadır.

İndirilecek KDV listelerinin artık daha ayrıntılı istenmesi nedeniyle özellikle büyük ölçekli işletmelerde listelerin hazırlanması yoğun emek ve dikkat gerektiren bir süreç haline almakta, listeleri önceden beyan edilen rakamlara getirmek zaman zaman mümkün olmamakta ve mükellefler indirilecek KDV listesi ile ilk beyannameler arasındaki farklar nedeniyle düzeltme beyannamesi vermek durumunda kalmaktadırlar. Bu nedenle listeler hazırlanırken en son verilen KDV beyannamesine göre hazırlanmalıdır.

Ayrıca bazı vergi daireleri indirilecek KDV listeleri hazırlanırken beyannameye yer alan satıştan iadeler satırındaki faturaların da listelenmesini isteyebilmekte ve kontrolü bu kritere göre yapmaktadır. Bu nedenle bu listeleri hazırlamadan önce vergi dairesi ile iletişime geçilmeli ve indirilecek KDV listeleri hazırlanırken beyannameye yer alan satıştan iadeler rakamını oluşturan faturaların da listeye eklenip eklenmeyeceği teyit edilmelidir.

V. Özel esaslar kontrol bölümü (ÖEK)

KDV İade Kontrol Raporu'nun bu bölümünde iade talebinde bulunan mükellefin, bu mükellefin ortaklarının veya kanuni temsilcilerinin, ortaklarının veya kanuni temsilcilerinin ortak olduğu şirketlerin, mükellefin ortağı olan şirketlerin ortaklarının ve kanuni temsilcilerinin ve birinci alt mükelleflerin sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma ve düzenleme rapor kaydı bulunup bulunmadığının, defter belge ibraz edip etmediğinin tespiti yapılmaktadır. GEK bölümünde vergi incelemesi devam eden ya da vergi incelemesine sevk edilen mükelleflere ilişkin bilgiler yer alırken bu bölümde hakkında rapor kaydı bulunan mükelleflere ait bilgiler bulunmaktadır.

Mükellefler bu kısımlarda listelenen problemleri birinci alt firmalardan olan alımlarına ilişkin ödemelerini 84 Seri Numaralı KDV Genel Tebliği'nin III/1.1. bölümünde belirtildiği şekilde banka havalesi yolu ile yapmaları durumunda çözebilmektedirler. Birinci alt firma ile ilgili sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme raporu kaydı bulunması halinde vergi dairesi bu tutarları iade edilecek KDV tutarından tenzil edilmesini ve indirilecek KDV'den çıkartılmasını talep etmektedir.

Haklarında SMİYB düzenlediği konusunda rapor bulunanların, raporun vergi dairesine intikal ettiği tarihten sonraki ve bu tarihe kadar henüz sonuçlandırılmamış nakden veya mahsuben iade talepleri 4 kat teminat karşılığında, teminat gösterilmemesi halinde münhasıran vergi inceleme sonucuna göre yerine

⁵ Bilgisayar Sistemi Bulunan Gümrük İdarelerince Yürütülecek İşlemlere İlişkin Yönetmelik'in 15. Maddesi

getirmektedir.⁶ Bu mükelleflerle ilgili olarak 84 Seri Numaralı KDV Genel Tebliği ile yapılan düzenlemeler, bu mükelleflerin raporun ait olduğu vergilendirme dönemindeki ortakları ve kanuni temsilcileri ile bunların kurdukları veya ortak oldukları şirketler bakımından da geçerlidir.

VI. Değerlendirme

KDV iadesine ilişkin talepler birçok firma tarafından yapılmakta ve dolaylı ya da direkt olarak ticaret hayatının önemli bir kısmını etkilemektedir. 2010 yılı başından itibaren uygulanmaya başlanan yeni KDV iade sistemi ile işgücü ve zaman tasarrufu sağlanması, KDV iade sürecinin hızlandırılması, denetimlerin kolaylaştırılması ve ülke genelinde uygulama birliği oluşturulması amaçlanmıştır. Uygulamanın özellikle kod sistemini kaldırması mükellefler açısından oldukça olumlu karşılanmış ve sürecin daha hızlı ilerleyeceğine dair beklentiler artmıştır.

Geçen sürede hem mükellef yönünden hem de vergi daireleri yönünden bakıldığında bu hedeflere henüz ulaşılmadığı anlaşılmaktadır. İndirilecek KDV listelerin çok ayrıntılı istenmesi, yüklenen KDV listelerinin hazırlanmasının özellikle üretim yapan işletmeler açısından çok zor olması, alt firmalar incelenirken daha önce mükelleften istenmeyen ve yoğun zaman ve işgücü isteyen raporlamaların yapılması süreci hızlandırmak yerine yavaşlatmaktadır. Önceki uygulamalarda problemler için -çok özellikli durumlar hariç- mükelleflerin açıklamaları yeterli bulunmakta iken yeni uygulamada listelerin pasife çekilip düzeltmelerden sonra sisteme tekrar yüklenmesi yine süreci yavaşlatan bir uygulamadır.

Sistem ilk uygulanmaya başladığında mükellefler tarafından geri bildirimlerde bulunulmuş ve düzeltme ya da değişiklik talebinde bulunulmuştu. Geçen sürede Bakanlığın geri adım atmadığı ve sistem ile ilgili ısrarcı olduğu anlaşılmaktadır. İade talebinde bulunan mükellefler için bundan sonra yapılması gereken yeni KDV iade sisteminin varlığını kabul etmek, muhasebe sistemlerini en kısa sürede bu sisteme göre düzenlemek ve hem listeleri sisteme yüklemekten önce hem de yükledikten sonra bağlı oldukları vergi dairesi ile koordinasyon halinde olmaktır.

Bu makalede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kişisel görüşünü yansıtmaktadır. Makaledeki bilgi ve açıklamalardan dolayı Ernst & Young ve/veya Kuzey Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.

⁶ 84 Seri Numaralı KDV Genel Tebliği